

Grote dieven kleine dieven

Albert Cossery

Uitgeverij Jurgen Maas,
gebonden € 18,95
ISBN 9789491921650

Deze column is gepubliceerd in:

COLUMN

Frederike Scholing

Praamstra

Albert Cossery: Grote dieven kleine dieven

Albert Cossery werd geboren in Egypte als zoon van een puissant rijke vader. Hij groeide op in Egypte en kreeg onderwijs in het Frans op het Lycée Francais. Daar veranderde hij zijn naam van Kusairy in Cossery. Hij bleef denken in het Arabisch maar schreef in het Frans. Zijn ironie en spotlust bezorgde hem de naam 'de Voltaire van de Nijl.'

Cossery trok naar Parijs. Hij woonde zijn leven lang in een hotel, want hij wilde zich niet met alledaagse beslomeringen bezighouden. Zijn welgestelde afkomst zorgde ervoor dat hij nauwelijks hoeft te werken. Vanaf zijn dertigste deed hij niets meer. Ogenschijnlijk, want Cossery leefde voor de literatuur. Gevrijwaard zijn van dagelijkse beslomeringen stelde hem daartoe in staat. Het was een onthecht mens, een buitenstaander die zijn dagen doorbracht op het terras, zijn omgeving observeerde en nadacht. Zo nu en dan noteerde hij een zin. Hij liet een klein maar rijk oeuvre na maar in wezen schreef hij, zegt hij in een interview, net als alle echte schrijvers, steeds hetzelfde boek, waarin hij de spot drijft met macht en corruptie en daartegenover verschoppelingen en vrijdenkers opvoert. Zijn sympathie ligt bij de antihelden. In ieder boek voert hij als het ware dezelfde personages op. Allemaal zijn ze passief en ambitieus. Cossery is een meester in het uitvergrooten, zijn werk is doordrenkt van spotlust en wars van pretenties. Ondertussen is zijn taalgebruik van buitengewone klasse. Wat hij schreef was goed, iedere zin.

De roman Grote dieven kleine dieven was het eerste wat ik van hem las. Ik werd getroffen door de verfijnde en beeldende stijl maar ook zijn wereldbeeld.

Grote dieven kleine dieven speelt zich af in het uit zijn krachten gegroeide Caïro, waar haastig en goedkoop gebouwd wordt. Door bezuinigingen op deugdelijk bouw materiaal en door achterstallig onderhoud van bestaande huizen storten regelmatig panden in. Een groot gedeelte van de bevolking leeft in armoede. Daarnaast is er een kleine elite die in grote rijkdom leeft, meestal ten koste van de armoedzaaiers in de stad.

In deze omgeving proberen allerlei kleurrijke personages zich met humor, optimisme en veerkracht door het leven te slaan. Een van hen is Oessama, een intelligente dief, die zich met zijn dandyachtige uiterlijk als een moderne Robin Hood toegang verschaft in hogere kringen, waar hij de rijken van hun geld ontdoet. In een gerolde portefeuille vindt hij een brief waaruit blijkt dat een projectontwikkelaar en een politicus schuldig zijn aan de ineenstorting van een gebouw, waarbij minstens vijftig doden vielen. Hij vraagt zijn leermeester in het dievenvak wat hij met die brief aan moet. Ze halen er een filosofische journalist bij, die net als talloze armoedzaaiers in een grafhuisje in de Dodenstad woont. Dit trio zint op een manier om de 'grote dieven' aan te pakken.

Zoals in veel van zijn werk stelt Albert Cossery ook in Grote dieven kleine dieven de wantoestanden in zijn geboortestad aan de kaak.

Het is een, bij vlagen briljante roman, die op scherpzinnige en ironische wijze de ziel van de verdorven verhoudingen in Caïro blootlegt.

